Anul II. Nrul 27. Apare în fiecare Joui. Budapesta 19. Novembrie 1903

Abonamentul:
an: ... ... 4 coroane
, an: ... ... 2 coroane
, an: ... ... 1 coroană
Un numer: 8 fileri
acă 30 foi se vor abona
e o singură adresă abonamentul costă:
e un 1/4 de an 60 fileri.
e 1/2 de an 1 cor. 20 fileri
1 an 2 cor. 40 »

VOINȚA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria.
Foaie pentru poporul muncitor Român.

Aici să se adresezeşi tot felul de scrisori bani.
Redacția şi administrația:
Szabad Szó
BUDAPESTA,
VII., István-ut 67.

Mezőfi Vilmos
Redactor prim.

Fraților!

La cari a espirat, abonamentele și nu vă reînoiți bonamentele: numărul acesta este cel din urmă pentru că noauă nu ne dă domnii; ca la Adevărul bani să trimetem foile în cinste, noi plătim tipariul i hîrtia, dar grăbiți și vă reînoiți abonamentele la ari sau sfîrșit.

Redacțiunea.

Durere de familie și patrie!

Suntem uitați, dușmăniți și părăsiți în gradul el mai mare de Domnii noștri, pre care noi îi ținem — hrănim și adăpăm; cu risling din sudoarea noastră câștigată cu atîta chin și vai, ca se lucre drept și creștinește — iubindune frățește.

Dar unde este iubire? In glonț și pușcă!? Sabie și pumnal! — căci deacă near iubi; strigătele noastre nu ar afla ușile închise, ușile încuitate naintea strigătelor noastre; căci voim »patrie.« Dar cum pote cineva se iubească pe aceia mamă care la născut și nu îl hrănește, nu'l lăptează? Cum poate cineva se iubiască pre aceasta țiară, pre aceasta patrie care 'm este maică dulce și mă poartă ca o măștioae. (maică vitrigă) Mĕ silește se calc pragul ei și se 'm caut o maică îndepărtată măști-oae, care de — și nu'm este maică dulce, dar cu brațele deschisă mĕ așteaptă și mĕ hranește; iată patria poporului este internațiolismul, aceia 'm-e mamă care mă hrănește Ne hrăneste dar și aceasta țiară numai lotri, hoții, jefuitori și trintori netae firul vieței, ii tae poporului apăsat, poporului Român calea care lar duce la viață; le fură pământul de sub picioare ca-se trîntească pre bietul ce lucrător în groapă, în șanțul apăserei; iată căci a sosit timpul se ne punem, cu mic cu mare la lucru de făcut căci poporul are lipsă de conducători și medițină adevărată, medițină grabnică, căci toți perim.

Nu domni bogați baroni și grofi să ne întindă acest leac de mînțuire, ci noi, noi poporul; căci reu domni nu se mai gîndesc la noi — decât la lefurile lor mari și puțin lucru, case poată trăi bine și ușor, sei cază mai bine șanpania vinurile și altele.

Nu vĕd prin provință la sate, la gară, căci cum curg șiroae lacrimile popoarelor — nu aud țipele și blăstĕmurile de durere a muerilor și a pruncilor inocenți (părăsiți) — nu vreau se cunoască durerea cea mai grea si amară a despărțirei de familie și patrie, pentru care atâta sînge a versat ei, părinții și străbuni lor, ear acum să plece peste țării, mării și Ocean în alta lume; ca să-și poată căștiga o bucată de pîne, pre care și-o înparte în trei părți: lui, familiei și trêntorilor.

O-Domnilor!

Nu vă aduceți aminte că ci duși-ori azi-ori mâne vor atrage la sînul lor și pre muerile lor prunci și rudeniile — și atuncia ce va fi de aceasta țiară plină de nevoi și suferință?

Fraților! Capitaliștii, bancherii și proprietarii mari, au câte un advocat pe lîngă ei de ai apăra — noi însă avem suferința-ei plătesc după un iugher de pămênt o coroană fără aruncuri — noi proprietari mici până la 8 coroane cu aruncuri cu tot — loc reu și slab — nu ai vot nu ai apărători decât dușmani și jăfuitori. Capitaliștii, băncile și institutele deacă fac publicului puțină cinste, care iară în folosul lor cade; notarii, primari și Directiunile finanțiale, cari scriu și controlează dările, pre un-i îi îngroapă fără milă, pre alți îi scoate și ușurează. — pre mulți din nepricepere slabă în îngrigirea bunului său — perde procese și capitale. Contracte plătite și timbre (ștemple) stricate vin dela judecătorie neîntabulate, ba multe acte le befuncde'ză plătind de 5 ori tacsa timbrului — și cine plătește? Tot bietul popor și așa merge la toate forurile pînă la ministru-ai sĕ taci, și să plătești — dacă nu-ai apărători.

Vedeți fraților! Domni cu toate căci știu carte și limbă, sar pute'a apăra pre sine și totuși mai cată un advocat plătit; noi pre nime — trebue dar să ne gîndim și noi a-ne căuta un leac cei apăsați și jefuiți, cu care neam putea vindeca și acela ar fi singura noastrĕ Unire-Universală cu toate popoarele din lume sub steagul cel roșu a l socialdemocrației reorganisată din ungaria, că numai acolo găsim apărători și frații adeverați. Sĕ trăiască socialdemocrația, și lumina socialismului Român respîndind «Voința Poporului.«

Florin.

Râzbunare!

Jată spaima oamenilor seraci se aproprie. Nu peste mult are sĕ ne deschiză ușa iarna, care adu-

Organisați-ve în pace!

ce gînduri deosebite, suferință mai mare, o mie de morburi vestește poporului serac. Heĭ, dar cîte miĭ de mîni, cîte sute de miĭ suntem în aceasta țiară, care primăvara și vara am lucrat, trudit, luptat și totuși cu buzunarele goale ne—am ales, înconjurat de gînduri; ne uităm cătră apropĭata earnă geroasă. Navem bani pentru alimente, pentru haine mai căl-duroasă, nici pentru încalzîrea casei. Muerei și copiilor le frig, flămînzesc, capul berbatului este plin cu amărăciune și gînduri. Zeu aceia sunt fericiți, cari sunt membri acelor societăți de vreo Zece miĭ, cari nu sunt amărîțĭ nici iarna, lor iarna: le vestește continuarea bucuriei. In — săniare, patinagi, petreciuri, baluri, serate de cetire, teatru, cluburi, vînaturi, petreciuri domnești și mai știe mama mori ce!

Ear soartea bietului om serac în lungile nopțiĭ de iarnă, chinuri întunecate, tremurarea în frig ziua și noaptea după lucru spre ași căștiga pînea de toate Zilele.

Dar totuș, nu trec înzădar zilele fără folos acelor, carea tea cunoscut pre tine; mîntuitoarea lumei' liberarea miilor de oameni lucrători, lăudabila ridicarea din suferință s o c i a l d e m o c r a ț i e. Voi, cari așa de fericiți sunteți, căci ați putut se găsițĭ și cunoașteți partida socială democrată reorganisată, internațională din Ungaria, în acărei tabera dinpreună cu toț lucrătorĭ acestei țeri, unindu-vă se luptați pentru drepturile omenesti, pâne, dreptate, învingere și fericire; voaua iarna, de-și vă este înfricoșătoare, dar cu o umbră totuș este mai puțin, decît acelor ce partida nu a cunoscuto. Acei cari sa deșteptat de cunosc idea și luptă în tabera noastră, acelor le este ace'a îndestulire, căci iarna când din sîlă este fără lucru, poate se răspândească idea, dreptatea adecă socialdemocrația. Aceasta este răzbunarea nobilă, cu care ne rĕzbunăm asupra murdări — lor, afurisita și blăstămata stare de acum. In contra acestui ord păcătos, care dă domnie lotrilor de ziuă, spre a trăi feră gînduri, iar albinelor lucrătoare le asigură suferința. Aceasta este r ă z b u n a r e a, care nu este așa, pornită din răzbunare de mânie oarbă, care dărâmă, omoară, fără nici un motiv de nimicire. Dar aceasta r ă z b u n a r e deacă milioanele de apăsati se-unește ca—se modifice starea ordului de acum, tot deo—dată îi așterne baza sterei noaua, cu un ord mai frumos, în care cine lucră, iși va vedea răsplata și nu va fi trîntori de domni mari, care fără lucru mierea albinelor lucrătoare o strînge pentru eiĭ.

Pentru l u c r u l a c e s t n o b i l d e r ă z b u n a r e acum în pragul ernei ve provocăm prevoi: proprietari, meseriașĭ, muncitor; (lucrători) Umblati comunele vecine, pustele din prejur cu însuflețire nobilă, cu toate puterile și în numele fraților apăsati plantați, răsădiți cea mai frumoasă floare, idea socialdemocrație. (sentinela.)

?

Grigițĭ fraților! Cari căpătați epistoale dela Oradia mare, ori din alte părti, nule luați in cunoștință. Pentru că sunt dușmani poporului. Plătiți de domni. Numai acele se le luați in cunoștință ce vin dela cancelaria partidei. S z a b a d S z ó VII., István-ut 67. Budapest.

Epistoale.

Urmare și fine la epistoala scumpilor frați Români, din România, care a fost publicată în nr. din aceasta foaie 25 și 26.

Iată, ubiți tovarăși, pentru ce am cautat se vă dă n sfaturile de mai sus, nu știm de partea cui este dreptatea, dar cînd e vorbă de un scop nobil 'uitațĭ totul și luptați cu puteri unite. Acestea sfaturi sunt dela niște amici care a avut durerea to în acestea cauze să 'și vadă partida sfărămată și astăzi după 30 de ani de activitate constituțional să nu vezi nici un curent democratec la noi în țiară.

Socotim că nu veți lua în nume de rĕu acestea cuvinte, ne sunteți frați și uni și alțiĭ întru ce simțițĭ și lucrați la fel cu noi și acum în aceasta luptă trebue să ne ajutăm în ajungerea scopului nobil, noi nu vom sta nepăsători ci vă dăm mâna de ajutor întru cît putem.

In fine am fi bucuroși deacă vam vedea uniți și să nu aveți alt dușman, decât societatea, căci ia este izvorul tuturor relelor.

Deci înainte fraților și în aceasta luptă să uităm pasiunile noastre.

Salutări frățești p. Cercul «România Muncitoare.»

Vasile Anagnoste.
(secretar.)

Fraților! Aceasta epistoalĕ a fost rĕspuns fraților din România, cu privire la epistoala prin care secretarul partidei noastre; le — a arătat fraților din România căci suntem în — starea de plîns cu mișcarea din U n g a r i a.

In numerul viitor le vom respunde prin T. fraților din România tot cu aceiaș sinceritate, tot cu acelaș dor de — a sdrobi societatea de acum tot cu același dor se fim cu toțî frați și pretini însă nu dusmani po'itici, căci Zisa românului cine — 'și sapă groapa, el cade în ia. Tocmai pentru aceia aflăm de bine ca în liber se arîtăm tuturor fraților lupta, sftaurile și dorul nostru; pentru că partida noastră care este întru atît de putern că e și adevărată; secrete nu are.

Primiţine dar fraţi ai Romăniei şi pîn la rezult, cea mai deosebită mulţămire pentru ajutorul d — voastră. (şi altele.)

(Vom reveni.)

TRIBUNA POPORULUI.

Calendarele noastre!!!

Fraţi şi pretini! După o muncă cu sîrguinţă am ajuns se ve putem da ştirea, căci: »Sunt gata calendarele pe anul 1904.« Calendarele sunt cu cuprins literar foarte bogat. Acesta este primul calendar romănesc din aceasta ţiară socialdemocrat şi îşĭ are numele de »Calendarul Voinţa Poporului.« **Calendarul costă 50 de fileri.**

Fraţilor! Datorinţa fieşte cărui frate este se aibă în cassa sa calendarul care va fi vecinic amintirea în cassa fieşte cărui frate şi se poate procura pe următoarea adresă **Szabad Szó VII., István-ut 67. Budapest.**

Gloria. Cu bucurie trebue se declarăm căci paşul ce lam făcut în prima linie, pentru dreptul poporului, a făcut pe d—mni deputaţi se îsĭ ia lupta noastră spre a—o continua în parlament. Lupta care ne dă pîne şi viaţă. Gloria dar este anoastră, pentru că multele 'ndrumaţiĭ cari a căpătat deputaţi ţărei acesteia, sunt numai dela partida noastră; partida socială democrată reorganisată, din ungaria. Aceasta partidă a silit pe domni deputaţi se îşĭ adopteze lupta noastră, lupta mai departe pentru desrobirea poporului Sus dar fraţilor!

D-lu Bokanyi au remas negru. La timpul seu am arîtat căci în cassa ţerei Contele Kaas Ivor au arătat tuturor deputaţilor, căci Bokányi Dezső capătă dela poliţia Budapestei 150 fl, pe lună. Pentru acestea Bokányi au tras la respundere pre Kaas Ivor şi pre un ziarist Baliere Alecsandru din Budapesta, sub motiv căci el nu ar primi 150 de fiorini pentru aceia căci vinde interesele lucrătorilor şi iĭ este mînă de ajur lui Rudnay Béla prim căpitan al polţiei din B. Pesta, Dar însă judecătoria au achitat pre Kaas şi pre Baliere iar Bokányi, au remas cu peceta pre nas.

CRONICA.

PERDUT.

Trista moarte iar au rupt firul vieţei unei flori, unei mlădiţă; în acărui inimă au fost altoită »Iubirea» Moartea dar, au răpît dintre noi pre adevaratul soldot a socialismului T e o d o r Ţ u r l e din S u s a g în anul curent 28 oct. 1903. Lăsândune noauă amintirea lui, amintirea de bun luptător, Ear familiei sale durere tuturor . . .

Lupta în cassa ţărei. Aici în Budapesta în cassa ţărei o luptă crîncenă sa luat intre apositionali si guvern (Corman) luptă pentru drepturi. Primul orator în şedinţa de 11 Novembrie a fost dr. Aurel Vlad care cu o vorbire mai bine de un cîas, a pretins »votul universal«, tot aşa şi alţi deputaţi. Intru cît şedinţa a fost de pacinică întra 11 lea, aşa a fost de viforoasă Joi 12 lea l. c.

Grof Tisa Pişta. care la tinpul seu am amintit căci el este ocela care a—dus 'mputernicirea din V i e n a ca—se formeze cabinetul T.sa. (numaî mie aşa mise pare căci Tisa se varsă în Dunăre) Aşa dar. ministru preşident Tisa a pus în şedinţa de 12 lea, adecă joi spre aprobrare votarea recruţilor din care a escat o desbatere de o ţinut pînă a — doaua zi dimineaţa; la 2 ceasuri. Aeecă, ziua noaptea sa-u ţinut şedinţa. Insă dureros numai pentru steag şi comandă ungurească. Pre cum stau trebile, se vorbeşte cît mai curînd se didisolvează dieta şi are se fie din nou alegere.

Pregătiţivă românilor şi fiţi tari în credinţă ferinduvă de bani şi beuturile d—lor!

Omorirea de copiĭ în Berlin, sa întîmplat căci femeia culegătoriului de litere V i n t e r ş t e i n din berlin şia spînzurat acei 3 copiĭ unul de 4 cela-lalt de 6 şi al treielea de 7 ani. Pentru că bărbatul seu a fost bolnav în şpital si a crezut că moare, iar copiiĭ rămîne se îĭ ţină ia şi pentru aceia ia spînzurat pe toţi trei.

Vedeţi fraţilor! Cum este starea aceasta de acum trebue om pre om să sĕ omoară pentru că altcum nu poate trăi, de atîţia trîntori, dar va sosi soarele dreptăţei, nori asuprirei se vor resfira îar, dreptatea va lumina.

Teodor Mamsen a murit in sĕptĕmêna trecută. Acesta a fost un mare învĕţat în ţeara nemţesască. Sa ocupat mai mult cu istoria. A scris multe cărţĭ mai ales despre istoria veche. intre acestea a scris „Istorie Românilor" una dintre cele mai frumoase şi temeinice istoriĭ. A mai scris un op mare »Anticitatea română« în 51 tomurĭ şi multe alte opurĭ de mare valoare. A fost uu om genial, stăpân pe întreagă istorie a lumiĭ, şi tot ce a scris el a trecut prin sită deasă adevĕruluĭ. A învĕţat mult, a lucrat mult, dascăl înfocat pentru neamul sĕu şi un caracter cinstit. Unul din cei maî marĭ oameni ai Nemţilor al cărui numei a trecut la toate popoarele, şi pe care e bine, ca cel puţin după nume sĕ'l cunoască şi poporul nostru.

Călugărĭ alungaţĭ. In Paris au fost alungaţĭ călugăriĭ din mănăstirea din strada Sante. Au fost călugărĭ capuţinĭ vr'o 200 la numĕr, pe carĭ au hotărît să-ĭ alunge şi să le ia mănăstirea. Lunĭ a venit poliţia, n'a putut însă întra până ce au spart porţile. Călugăriĭ erau adunaţĭ în curte. N'au voit să plece. Când s'a pus poliţia să ĭ scoată cu puterea au plecat cu toţiĭ în largul lumiĭ.

Cursul pieței din Budapesta.

Grâu pe 1903. Octombrie — cor.		7.46—7.48.
Grâu pe » Aprile — — — »		7.75—7.76.
Cucuruz pe August — — — »		— .——.—
» » Septembrie — — »		6.13—6.14
Rapită — — — — — — — — — — »		10.60—10.70

ADUNARI.

In comuna 25 Octonbue a avut frații din Hossuasău o prea frumooasă adunare. La care din Budadesta au fost trimasul partidei noastre Teodor Popoviciŭ. Fratele au fost primit și salutat lagară de președintele organului din »locco« — în fruntea unui frumos grup de călăreți 'mbrăcați în costumul frumos romînesc și între urale de «Trăiască libertatea» după care plînge tot ce este romîn. Deacolo sau pornit banderiul pîn la locul de adunare. Unde sa ținut Adunarea președinte a fost Vasilie V. notar Florian F. Adunarea sau sfîrșit în cel mai bun ord. Nainte frați din Hossuasău . . .

Adunare în Butyin sau ținut în 25 oct. 1903 la care a fost trimesul partidei noastre M a e r și întro cuvîntare prea frumoasă arătat marețele ideî a social. democrației Adunarea sau sfîrșit în cel mai bun ord. spre stîma fraților din Butjeni. Nainte numai.

Adunari B. Jenö sau ținut întra 1 lea Noenbrie a. c. lacare au fost, ca oratori Magyar Gyula și Mayer din B.-pesta trimeși. Adunare pelîngă cea mai mare liniște și în destulire sau sfîrșit. Nainte numai frați din B-Ineu

Adunari în L a l o ș i n ț ĭ com. Caraș seveverin sau ținut o adunare puternică la care au luat parte o mulțime de popor. Ca președinte a fost ales George G, care intro vorbire a stărei de acum a deschis adunarea, Zicînd: »Unițivă fraților! Case nu mai fure trîntori mierea adunată de lucrătoarele albini. Nainte la luptă. Jar notar a fost falnicul stîlp Milentie M. La aceasta adunare a fost trimesul partidei T. Popoviciu redactorul nostru şî întro cuvîntare frumoasă a arătat calea mîntuirei. Nainte numai frați din Lalasinț . . .

POSTA POPORULUI.

Romînia M. București. Fraților! Scuzați pînacum ne — avînd tiup se — ve rezeltăm, mai ales acum cînd interesul muncitori pretinde lupte îndoite. Cele trimasă leam primit și pînă atunci ce ve putem scrie primițîne deosebita mulțămire.

Pentru N. Kurticuĭ foi ve trumitem 54 iar calendare vom trimes 26. Programa este gata.

T. Sel. în Selişte bani iam primit căpătați 134 de foi. Nainte numai. Petru H. Țebia acolo este mormîntul acelor cari sa jerfit pentru dreptate, așai ne pare bine de cele trimasă. Foi capeți 52 de numere.

Joan P. Comloși Foarte bine ai făcut cu ele căci Adevarul este foaĭa ținută de domni. ear Voicheschu ăla este un bolând. precum și scriĭ, căci el în foaia lui a scris căci acolo la adeverul sunt lotri. Iar acum vine și scrie căci partida noastră nu luptă în adevăr. Vezi bine căci este un bolând pre care ha cumpărat Bocaniști căci odată c . . . după oia linge. Servus capeti 73 de foi acum

Cine vrea să capete rĕspuns în epistolă, acela trimeată și timbru (șteamplă, căci altcum il vom rĕspunde numai în posta poporuluĭ.

Scrisori: intrebări, cereri către partidă sunt de a se adresa: Szabad Szó, Budapesta VII., István-ut 67. Aicea este localul partidei și de aici secretariul dă sfaturi in ori-ce afacere. Banii să se trimeată pe adresa: Szabad Szó, István-ut 67.

Abonamentele să se trimeată numai pe următoarea adresa: **Szabad Szó Budapest, István-ut 67.**

Cărțile noastre romănești

Urmtoarele cărți romănești se află de vînzare la libraria Szabad Szó VII., István-ut 67.

	Cor. Fil.
Manifestul socialist de Marx și Engels ...	—.36
Primejdia națională sau Rusia și România	—.10
Al V., VI. și VI'. lea răspuns la mesagi de deputatu Socialist Morțun bucata	—.10
Chestia evreiască, cuvintare în parlamentu Rumâniei de Morțun la 8 Febr. 1893	—.10
Cărți de cetire socialistă	—.20
Tactica socialdemocrației	—.50
Ce este și ce vrea socialismul	—.10
Manifestul partidei muncitorilor	—.60
Pușcăriașul monolag și desrobirea muncei Piesă populară	—.25
Socialismul și Intelectuali	—.11
Chatechizmul femeei Muncitorului	—.20
Statul viitor și Socialdemocrația	—.06
Cîntece de 1 Mai	—.20
Ce voesc socialdemocrați program	—.10
Vin socialdemocrați 100 daraburi	2.—

Editura partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria
Redactor responsabil: Csenady Deneș.
Tipografia Ștefan Nagel
Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.

Inoiți abonamentele!